ΑΠΟ ΤΗΝ ΣΥΓΧΡΟΝΟΝ ΕΛΛΗΝΙΚΗΝ ΠΟΛΕΜΙΚΗΝ ΙΣΤΟΡΙΑΝ

Η ΕΚΣΤΡΑΤΕΙΑ ΤΗΣ ΜΙΚΡΑΣ ΑΣΙΑΣ

ΠΕΡΙΟΔΟΣ Γ' 1922 ΥΠΟ Α. ΚΟΝΤΟΥΛΗ ΑΝΤΙΣΤΡΑΤΗΓΟΥ

20 (Συνέχεια ἐκ τοῦ προηγουμένου)

Κατόπιν σκληρᾶς πάλης κατωρθώθη μέχρι τῆς 17,30' ὥ· ἡ ἀνακατάληψις ὅλων τῶν ἀπωλεσθεισῶν θέσεων, ὡς καὶ ἡ σύλληψις δεκάδος αἰχμαλώτων. Βορειότερον ἐλαφρὰ τμήματα Τουρκικοῦ ἱππικοῦ ἐνοχλοῦσι τὰς γραμμάς μας.

Οὕτω οἱ Τοῦρκοι διὰ τῆς ἀσθενοῦς δυνάμεως τῆς II στρατιᾶς]των, κατώρθωσαν νὰ καθηλώσωσι τὴν ἡμέραν ταύτην τὴν XIIην καὶ Vην μεραρχίας, ὡς καὶ τμήματα τῆς XIII τοιαύτης. Ἐπίσης ἡ 41 Τουρκ. μεραρχία τῆς ἰδίας στρατιᾶς περὶ τὸ Δορύλαιον καθήλωσε τὰς τρεῖς ἐκεῖ ἑλλην. μεραρχίας.

Διὰ τῆς ἐνεργείας των ταύτης οἱ Τοῦρκοι ἐπέτυχον πλήρως τοῦ ἐπιδιωκομένου σκοποῦ των. Αἱ 12 μεραρχίαι πεζικοῦ καὶ τρεῖς μεραρχίαι ἱππικοῦ ἐρρίφθησαν τὴν πρωΐαν τῆς 13 Αὐγούστου κατὰ τοῦ τομέως Καμελὰρ—Τσαΐ Χισὰρ, ἔνθα ἀσθενῆ τμήματα τῆς IV καὶ I μεραρχιῶν, διὰ τῶν πέντε δὲ λοιπῶν μεραρχιῶν πεζικοῦ καὶ μιᾶς μεραρχίας ἱππικοῦ (II στρατιὰ) καθήλωσαν τὸν ὄγκον τοῦ ἑλληνικοῦ στρατοῦ εἰς τὰς θέσεις του καὶ ἐπέτυχον οὕτω εὐχερῶς νὰ διανοίξωσι τὸ ἐπιζητούμενον ρῆγμα.

Τὸ Α' Σῶμα Στρατοῦ (στρ. Τρικούπης) τηρεῖται συνεχῶς ἐνήμερον τῆς ἐξελίξεως τῆς καταστάσεως εἰς τοὺς διαφόρους τομεῖς.

Τὴν 7ην ὥραν ἀναφέρει εἰς τὴν στρατιὰν Μ. Ἀσίας τὴν κατάστασιν ὡς ἑξῆς.

«Ἀριθ. 3265 Στρατιὰν Μικρᾶς Ἀσίας

»Κοινοποίησις Β' Σ. Στρατοῦ καὶ μεραρχίας.

Ἀπὸ χαραυγῆς σήμερον ἐχθρὸς ἀνέλαβεν ἐπίθεσιν ἐπὶ μετώπου ἀπὸ ποταμοῦ Ἀκὰρ μέχρι Τιλκὶ Κιρὶ Μπὲλ συμπεριλαμβανομένου. Ἐχθρικὴ ἐπίθεσις ἐξεδηλώθη ἐπίσης εἰς ἀριστερὸν τομέως Μπορντί. Μάχη ἐξελίσσεται ὁμαλῶς. Προθέσεις ἐχθροῦ δὲν διευκρινίσθησαν εἰσέτι.

13—8 - 22, ὥρα 7.

Α' Σῶμα Στρατοῦ, Τρικούπης.

Τὴν 7.30' ὥραν ἐξέδιδε τὴν ἀκόλουθον ὑπ' ἀριθ. 3266 διαταγήν του πρὸς τὴν I μεραρχ.

«Ἀριθ. 3266]III I μεραρχίαν

Εἰδοποιήσατε παρακαλῶ μέσῳ ἀγγελιαφόρου VII μεραρχίαν περὶ καταστάσεως. Στόπ. Λόγῳ ταύτης VII μεραρχία νὰ ἀποφύγῃ νὰ ἐκτελέσῃ μεγάλην στάσιν.

13 - 8—22, ὥρα 7,30' Τρικούπης».

Τὴν δὲ 8ην ὥραν πρὸς ἐνίσχυσιν τῆς IV μεραρχίας ἐξέδωκε τὴν ἀκόλουθον ὑπ' ἀριθ' 3267 διαταγήν του πρὸς τὸ ἀπόσπασμα XIII μεραρχίας.

«Ἀριθ.3267]3. IV μερ. ἀπόσπασμα Πλαστήρα.

Τάγμα καὶ πυρ]χία ἀποσπάσματος XIII μεραρχίας νὰ κινηθῇ πρὸς θέσεις ἐφεδρείας ὑποτομέως Καλεντζίκ, ὅθεν ἐνεργήσωσιν ὑπὸ διαταγὰς IV μεραρχίας. Ἐν περιπτώσει ἀπολύτου ἀνάγκης, διοικητὴς ἀποσπάσματος δύναται χρησιμοποιήσῃ καὶ ὑπόλοιπον ἀποσπάσματός του.

Ὥρα 8η Α' Σ. Στρατοῦ Τρικούπης».

Τὴν 8,30' ὥ. τὸ Α' Σῶμα Στρατοῦ εἶχε πληρεστέρας πληροφορίας, διευκρινιζούσας ἐπαρκῶς τὴν κατάστασιν, δι' ὃ ἀνέφερεν εἰς τὴν Στρατιὰν Μ. Ἀσίας.

«Ἀριθ. 3269 Στρατ. Μ. Ἀσίας

Μεραρχίας, Σώματα Στρατοῦ καὶ Ἀνωτάτην Γενικὴν Στρατιωτικὴν Διοίκησιν.

Ἐπίθεσις ἐχθροῦ συνεχίζεται ζωηρά. Προσπάθειά του στρέφεται κατὰ τοῦ Κέντρου Ἀντιστάσεως Σαντζὰκ V Μεραρχίας, ἔνθα ἠδυνήθη καταστῇ κύριος δασωμένης κορυφῆς. Κυριωτέρα προσπάθεια ἐχθροῦ φαίνεται στρεφομένη ἀπὸ δεξιοῦ IV Μεραρχίας συμπεριλαμβανομένου μέχρις ἀριστεροῦ I Μεραρχίας συμπεριλαμβανομένου. Ἐπὶ μετώπου τούτου ἐπίσης ἐχθρὸς ἐπέτυχε κατάληψιν ἡμετέρου στηρίγματος παρὰ Μαῦρον Βράχον. Προπαρασκευάζεται ἀντεπίθεσις πρὸς ἐκτόπισιν ἐχθροῦ ἐκ σημείων εἰς ἃ ἠδυνήθη προχωρήσῃ.

Στρατηγεῖον 13—8—22 ὥρα 8,30'

Α' Σ. Στρατοῦ, Τρικούπης».

Τὴν ἰδίαν ὥραν τὸ Α' Σῶμα Στρατοῦ ἔθεσε τὴν V Μεραρχίαν ὑπὸ τὰς διαταγὰς τοῦ Β' Σώματος Στρατοῦ καὶ τὸ παρεκάλεσε νὰ διοργανώσῃ τὰ τῆς ἀντεπιθέσεως πρὸς ἀνακατάληψιν τῆς Δασωμένης κορυφῆς. Τοῦτο ἀνέφερε καὶ εἰς τὴν Στρατιὰν Μ. Ἀσίας διὰ τῆς ἀκολούθου ὑπ' ἀριθ. 3270 ἀναφορᾶς του.

«Ἀριθ. 3270 Στρατιὰν Μ. Ἀσίας

Πρὸς διευκόλυνσιν διεξαγωγῆς ἀγῶνος ἔθεσα V Μεραρχίαν ὑπὸ διαταγὰς Β' Σώματος Στρατοῦ. Κυρία προσπάθεια ἐχθροῦ φαίνεται στρεφομένη δεξιὸν IV καὶ ἀριστερὸν I Μεραρχίας καὶ μεταξὺ τούτων διάκενον. Ἀναλόγως ἐξελίξεως καταστάσεως προτίθεμαι μετακινήσω ἐν ἀνάγκῃ σιδηροδρομικῶς πρὸς Ἀφιὸν καὶ τμῆμα IX Μεραρχίας.

13—8—22 ὥρα 8,30' Α. Σ. Σ. Τρικούπης».

Τὴν 10ην ὥραν τὸ αὐτὸ Σῶμα Στρατοῦ ἐξέδιδε καὶ τὴν ἀκόλουθον διαταγὴν πρὸς τὰς I καὶ VII Μεραρχίας.

«Ἀριθ. 3282]3. I καὶ VII Μεραρχίας

Ἕνεκα ἀνάγκης στενῆς συνεργασίας I καὶ VII Μεραρχιῶν εἰς τομέα Ἀκὰρ Ντὰγ, VII Μεραρχία τίθεται προσωρινῶς ὁλόκληρος ὑπὸ τὰς διαταγὰς Διοικητοῦ I Μεραρχίας.

Στρατηγεῖον 13-8-22 ὥρα 10. Τρικούπης».

Ἐκ τῶν ὡς ἄνω διαταγῶν παρατηρεῖ τις μίαν τάσιν τοῦ Α' Σώμ. Στρατοῦ, ν' ἀπαλλαγῇ τῆς λεπτομερειακῆς διευθύνσεως τοῦ ἀγῶνος καὶ μεταβιβάζει τὴν V Μεραρχίαν εἰς τὸ Β' Σῶμα Στρατοῦ, τὴν δὲ VII Μεραρχίαν εἰς τὴν I τοιαύτην.

Τὴν 11,20' ὥραν ἀποφασίζει ἐνέργειαν ἀντεπιθέσεως κατὰ τοῦ ἀριστεροῦ πλευροῦ καὶ νώτων τῶν ἐπιτιθεμένων κατὰ Ἀκὰρ Τούρκων διὰ τμημάτων II Μεραρχίας καὶ 1]38 εὐζώνων. Δὲν διατάσσει ὅμως ἄμεσον ἐκτέλεσιν καὶ ἐξαρτᾷ τὴν ἀντεπίθεσιν ταύτην ἐκ νεωτέρας διαταγῆς του. Ἰδοὺ ἡ διαταγὴ αὕτη :

«Ἀριθ. 3284]3 I καὶ II Μεραρχίας, Β' Σ. Στρ.

Κοινοποίησις Στρατιὰν Μ. Ἀσίας

Κυρία ἐχθρικὴ ἐπίθεσις κατευθύνεται ἀπὸ ποταμοῦ Ἀκὰρ μέχρις Ἀκὰρ-Ντὰγ μὴ συμπεριλαμβανομένου καὶ ἰδίᾳ I Μεραρχίαν καὶ δεξιὸν IV Μεραρχίας. Κατόπιν τούτου διαταχθήσεται πιθανῶς ἀντεπιθετικὴ ἐνέργεια δυνάμεων ὑποτομέως Καραγκιοζελῆ, ἐν συνδυασμῷ μὲ ἀντεπιθετικὴν ἐνέργειαν δυνάμεων ὑποτομέως Μπανὲζ καὶ λοιπῶν διαθεσίμων τμημάτων II Μεραρχίας καὶ τμημάτων Μεραρχίας Ἱππικοῦ Ἐρνεζὲζ κατὰ ἀριστεροῦ ἐπιτιθεμένου ἐχθροῦ μὲ γενικὴν κατεύθυνσιν Τσουκουρντζᾶ. Ἀντεπίθεσιν διεξαγάγῃ II Μεραρχία. *Stop.* Συν]τα 1]38 εὐζώνων καὶ 7ον πεζικοῦ καὶ λοιπὰ τμήματα νὰ διαταχθῶσιν ὧσιν ἕτοιμα πρὸς ἐκκίνησιν εἰς πρώτην διαταγήν. Στόπ. II Μεραρχία παρασκευάσῃ αὐτὴν, ἵνα δύναται ἀναληφθῇ ἀντεπίθεσις ἄνευ βραδύτητος, ὁπόταν διαταχθῇ. Στόπ.

Ἐπὶ τοῦ παρόντος 1]38 εὐζώνων ἐξακολουθήσῃ ὑπαγόμενον I Μεραρχίαν.

Στρατηγεῖον 13-8-22, ὥρα 11.20' Τρικούπης».

Τὴν γενικὴν κατάστασιν μέχρι τῆς 11,45' ὥρας πρὸ τοῦ μετώπου τοῦ νοτίου συγκροτήματος, τὸ Α' Σ. Στρατοῦ ἀνέφερεν εἰς τὴν Στρατιὰν διὰ τοῦ ἀκολούθου δελτίου στρατιωτικῆς καταστάσεως.

«Ἀριθ. 3286]3.

Στρατιὰν Μ. Ἀσίας, Σώματα Στραιοῦ, Μεραρχίας κ.λ.π.

Δελτίον στρατιωτικῆς καταστάσεως

Ἀγὼν ἐξακολουθεῖ πρὸ μετώπου μας. Στόπ. Κυρία προσπάθεια ἐχθροῦ στρέφεται κατὰ Κ. Α. Τιλκὶ Κυρὶ Μπὲλ καὶ σημείου στηρίγματος Καγιὰν Τιμπί. Στόπ. Ἡμέτεροι ἀντεπιτεθήσονται, ὅπως ἐκτοπίσουν ἐχθρὸν ἐκ σημείων, ἅτινα κατώρθωσε καταλάβῃ. Στόπ. Πρὸ μετώπου 12ης Μεραρχίας μικρὰ ἐχθρικὴ κίνησις. Στόπ. Μεραρχία αὕτη διετάχθη ὅπως δι' ἰσχυρῶν ἀναγνωρίσεων ἑλκύσῃ πρὸς ἑαυτὴν προσοχὴν ἐχθροῦ. Στόπ.

Στρατηγεῖον 13—8—22, ὥρα 11.45'.

Τρικούπης»

Ὀλίγον πρὸ τῆς μεσημβρίας τὸ Α' Σῶμα Στρατοῦ ἐζήτησε παρὰ τοῦ Β' Σώματος Στρατοῦ, ὅπως διατάξῃ συν]μα τῆς I Μεραρχίας καὶ συγκεντρωθῇ εἰς Ντουγκὲρ πρὸς ἐπιβίβασιν δι' Ἀφιόν, ἑτοιμασθῇ καὶ ἡ ὑπόλοιπος Μεραρχία πρὸς μεταφορὰν εἰς Ἀφιόν.

Τοῦτο ἀνέφερε καὶ εἰς τὴν Στρατιὰν Μ. Ἀσίας πρὸς ἔγκρισιν.

Οὕτως τὸ Β' Σῶμα Στρατοῦ διέταξε τὴν IX Μεραρχίαν καὶ μέχρι τῆς 15ης ὥρας τὸ 26ον σύν]μα πεζικοῦ (ἀντ]χου Καλλιαγκάκη) εἶχε συγκεντρωθῇ εἰς σιδ]κὸν σταθμὸν Ντουγκέρ. Τάγμα δὲ τούτου, ἐπιβιβασθὲν συρμοῦ, μετεφέρθη ἀμέσως εἰς Ἀφιὸν Καραχισάρ, τὰ δὲ μεταγωγικὰ τοῦ συν]τος ἐτέθησαν εἰς πορείαν, ἵνα ὁδικῶς μεταφερθῶσιν εἰς Ἀφιόν.

Τὴν 16,10 ὥ. τὸ Α' Σῶμα Στρατοῦ ὑπέβαλλε τὴν ἀκόλουθον ὑπ' ἀριθ. 3290 ἀναφορὰν του πρὸς τὴν Στρ. Μ. Ἀσίας.

«Ἀρ. 3290]3. Στρατιὰν Μικρᾶς Ἀσίας.

Κοινοποίησις, I, IV, XII, II, IX, Μεραρχίας Β' Σ. Στρατοῦ κ.λ.π.

Ἐκ μέχρι τοῦδε ἐχθρικῆς ἐνεργείας ἐμφαίνεται, ὅτι ἐχθρὸς ἐπιζητεῖ ἀπασχολήσῃ μέτωπον βορείως Ἀκάρ, ἰδίᾳ ἄκρον ἀριστερὸν V Μεραρχίας πρὸς συγκράτησιν ἐφεδρειῶν μας καὶ μετώπου, ὅτι δὲ κατεβάλλει κυρίαν προσπάθειάν του εἰς μέτωπον νοτίως ποταμοῦ Ἀκάρ, ἰδίᾳ ἀπὸ δεξιοῦ IV Μεραρχίας μέχρις ὑποτομέως Σινὰν Πασσᾶ, συμπεριλαμβανομένου, τὸν ὁποῖον ἐπίσης πιέζει ἰσχυρῶς. Διέταξα καὶ μεταφέρεται σιδ]κῶς εἰς Ἀφιὸν σύν]μα IX Μεραρχίας καὶ θεωρῶ ἀναγκαῖον μεταφερθῇ εἰς Ἀφιὸν ὑπόλοιπον αὐτῆς, πλὴν ἀποσπάσματος Ἐρικλῆ καὶ παρακαλῶ, ὅπως ἐγκρίνητε τοῦτο. Προτίθεμαι, ἀναλόγως ἐξελίξεως καταστάσεως, ἐνεργήσω αὔριον ἐπιθετικῶς βορείως Ἀκὰρ διὰ Β' Σ. Στρατοῦ, διαθέτοντος XII, V καὶ πλεῖστον XIII Μεραρχίας.

Ἐπίσης δὲ διὰ δυνάμεων II Μεραρχίας ἀπὸ κοινοῦ μετὰ τμημάτων Μεραρχίας ἱππικοῦ καὶ δυνάμεων ὑποτομέως Καραγκιοζελῆ πρὸς Τσουκουρντζᾶ. Λυσιτελὴς ἐνέργεια ἀνεξαρτήτου Μεραρχίας πρὸς Μπορντί. Κατάστασις στιγμῆς ἀκόλουθος. Ἰσχυρὰ πίεσις ἐχθροῦ κέντρον ἀντιστάσεως Χασὰν Μπὲλ καὶ προπαρασκευὴ ἀντεπιθέσεως ἡμῶν πρὸς ἀνακατάληψιν κέντρου ἀντιστάσεως Τιλκὶ Κυρὶ Μπὲλ καὶ Σ. Σ. Καγιὰν Τιμπί.

Τήρησις ὑπολοίπου μετώπου I καὶ IV Μεραρχίας. Σιδ. σταθμὸς Βαγδάτης ἐβλήθη δὶς ἀνεπιτυχῶς διὰβολῶν βαρέος πυροβολικοῦ. XII Μοῖρα ἄνευ πιέσεως. V Μεραρ., ἐνεργήσασα ἀντεπίθεσιν, ἀνακατέλαβε δασωμένην κορυφήν.

13—8—22 ὥρα 16.10'. Τρικούπης».

Μετὰ 10 λεπτὰ τῆς ὥρας τὸ ἴδιον Σ. Σ. ἐξέδιδε τὴν ἀκόλουθον διαταγήν του, ἣν ἐκοινοποίει καὶ εἰς τὴν Στρατιὰν Μ. Ἀσίας, ὡς καὶ εἰς τὰς ἄλλας μονάδας.

«Ἀριθ.3293. XII Μεραρχίαν. Κοινοποίησις Στρατιὰν Μικρᾶς Ἀσίας, Σ. Σ. καὶ λοιπά.

Β' Σ.Σ. πληροφορεῖ ταύτην τὴν στιγμὴν ὅτι εἰς ἀριστερὸν 5ης Μεραρ. δι' ἡμετέρας ἀντεπιθέσεως ἀνακατελήφθη δασωμένη κορυφή. Ὅτι ἤδη ὅμως πιέζεται κέντρον ἀντιστάσεως Γαρυφαλάκη. Συνδεθῆτε μὲ V Μεραρχ., ὥστε ἐν ἀνάγκῃ ἐνισχύσητε ἀγῶνα κέντρον ἀντιστάσεως Γαρυφαλάκη καὶ διὰ τμήματος πεζικοῦ ἐνεργοῦντος ἀντεπιθετικῶς ἐξ ἀριστεροῦ τομέως σας.

13-8-22 ὥρα 16,20'.

Α' Σῶμα Στρατοῦ Τρικούπης».

Τὴν 18,15' ὥραν τὸ Α' Σ. Σ. ἐξέδιδε τὴν ἀκόλουθον διαταγήν:

«ΙΙ Μεραρχίαν. Κοινοποίησις : I Μεραρχίαν καὶ Στρατιὰν Μ. Ἀσίας.

Δι' ἀσυρμάτου. Ἐχθρικὴ δύναμις 1500 ἱππέων διέβη 15ην ὥραν Ντοκουσλὰρ κατευθυνομένη Καραντζᾶ Εὐρὲν καὶ Ἀϊβαλῆ. Τηλεγραφικὴ γραμμὴ Σμύρνης ἀπὸ 17ης ὥρας διεκόπη. Παρακαλῶ διατάξατε Ὑμεῖς 1]38ον εὐζώνων μετὰ τοῦ ὁποίου ἐπαύσαμεν συνδεόμενοι, κατευθύνῃ τάγμα μὲ οὐλαμὸν ὀρειβ. πυρ]κοῦ, ὅπως προσβάλῃ ἱππικὸν τοῦτο καὶ παρακωλύσῃ εἰ δυνατὸν, καταστροφὴν σιδ]κῆς γραμμῆς. Πληροφορήσατε σχετικῶς.

13-8-22 ὥρα 18.15' Τρικούπης».

(Ἀκολουθεῖ)